

Betänkandet *Ansvar och oberoende – public service i oroliga tider* (SOU 2024:34)

Inledning

Svensk Scenkonst har beretts tillfälle att yttra sig över rubricerat betänkande och får härmed anföra följande.

Svensk Scenkonst är bransch- och arbetsgivarorganisation för hela den professionella scenkonsten. Organisationen företräder cirka 250 verksamheter inom musik, dans, teater, opera och samtida cirkus. Bland medlemmarna finns landets scenkonst-institutioner samt privata scenkonstföretag och aktörer inom den fria professionella scenkonsten. Svensk Scenkonst verkar för att det ska finnas optimala förutsättningar att producera och sprida scenkonst av högsta kvalitet i hela Sverige.

Allmänna synpunkter

Svensk Scenkonst välkomnar att kommittén står bakom ett brett formulerat uppdrag med ett programutbud som är mångsidigt samt utmärks av hög kvalitet och folkbildande ambitioner.

Långsiktighet för demokratins institutioner

Svensk Scenkonst ser med oro på att kommittén inte lyckades uppnå enighet kring sitt betänkande. Spelreglerna för demokratins institutioner bör ha ett brett politiskt stöd och det är viktigt att överenskommelserna vårdas av partierna över tid.

Public service-företagen är beroende av stabilitet för att kunna säkra sitt oberoende och planera verksamheterna långsiktigt. Det är problematiskt om förutsättningarna kan komma att ändras med nya politiska majoriteter under tillståndsperioden.

Frihet och oberoende

Ett fritt, starkt och oberoende public service bidrar till att stärka demokratin och yttrandefriheten. Några av hörnstenarna i detta avseende är att bolagen står för opartisk och faktabaserad nyhetsförmedling, ger plats för en mångfald av perspektiv i programutbudet, har en hög grad av tillgänglighet samt är underkastade krav på öppenhet och granskning i förhållande till uppdraget.

Oberoende nyhetsförmedling, som speglar hela landet, är inte minst viktigt i tider av polarisering, risk för otillbörlig informationspåverkan och neddragningar inom journalistiken. Public service-företagens programutbud har stor trovärdighet hos allmänheten, vilket stärker befolkningens motståndskraft och bidrar till att samhället kan stå emot desinformation.

Kulturuppdraget

Public service-företagens kulturuppdrag är avgörande för landets kulturella infrastruktur (se 8.4.2 nedan). Det handlar om att synliggöra kulturaktörer från och i hela landet samt tillgängliggöra scenkonst och andra konstnärliga yttringar i programutbudet.

Finansiering

Medelstilldelningen borde vara säkrad så att den rymmer public service-företagens verkliga kostnader i förhållande till hela uppdraget. Enligt Svensk Scenkonsts bedömning är de föreslagna nivåerna otillräckliga i förhållande till förväntade ökningsar av kostnaderna för löner, hyror och andra omkostnader (se 19.6 nedan). Därutöver tillkommer resurskrävande behov inom teknik, beredskap och säkerhet.

Berwaldhallen

Som hemmascen för två nationellt och internationellt ytterst framstående musikaliska institutioner, Sveriges Radios Symfoniorkester och Radiokören, är Berwaldhallen en viktig del av landets kulturella infrastruktur. Samtliga konserter sänds i radio, vilket innebär att de når ut till en mycket stor publik i Sverige och utomlands, utöver alla människor som tar del av utbudet på plats i konsertsalen.

Svensk Scenkonst menar att Berwaldhallens verksamhet är så betydelsefull att den borde omnämnas i sändningstillståndet som en omistlig del av Sveriges Radio. En förutsägbar finansiering som justeras i takt med kostnadsökningarna är också helt nödvändig för att kören och orkestern fortsatt ska kunna verka på dagens höga konstnärliga nivå.

Synpunkter på betänkandets förslag och innehåll

Avsnitt 5.3.1 En ny lag som reglerar public service-uppdraget och finansieringen av uppdraget

Svensk Scenkonst tillstyrker kommitténs förslag att bestämmelser som reglerar public service-uppdraget och dess finansiering ska finnas samlade i en särskild lag.

Den nya lagen ger ökad tydlighet och lägger grunden för transparens kring förutsättningar för verksamheterna.

Avsnitt 5.3.2 Hur uppdraget ges och längden på uppdraget

Svensk Scenkonst tillstyrker förslaget att det i lagen ska framgå att riksdagen, för en period av åtta år, ska besluta om riktlinjerna för public service-uppdraget och tilldelningen av avgiftsmedel för den verksamhet som ingår i uppdraget.

En lång tillståndsperiod ger förutsebarhet och är positivt för bolagens oberoende.

Avsnitt 5.3.4 Oberoende och självständighet

Svensk Scenkonst tillstyrker kommitténs förslag att det ska framgå av lagen att den verksamhet som ingår i public service-uppdraget ska präglas av oberoende och stark integritet och ska bedrivas självständigt i förhållande till såväl staten som olika ekonomiska, politiska och andra intressen och maktsfärer i samhället.

Avsnitt 5.3.5 Vilket innehåll som villkor ska kunna gälla för

Svensk Scenkonst delar kommitténs uppfattning att de villkor för publicering som ställs med stöd av lagen ska vara teknikneutrala och att villkoren ska gälla oavsett distributionsform.

Avsnitt 5.3.6 Vilket innehåll som villkor ska kunna gälla för

Svensk Scenkonst tillstyrker kommitténs förslag om att det ska framgå av lagen att programverksamheten ska präglas av det demokratiska statsskickets grundidéer, principen om alla människors lika värde och den enskilda människans frihet och värdighet, samt att verksamheten ska utövas opartiskt och sakligt och med beaktande av en vidsträckt yttrandefrihet och informationsfrihet.

Avsnitt 8.4.2 Ett brett formulerat innehållsuppdrag

Svensk Scenkonst tillstyrker förslaget att innehållsuppdraget ska vara brett formulerat. Det är viktigt med ett mångsidigt programutbud av hög kvalitet som genom mångsidighet och tillgänglighet i utformningen kan möta en publik i hela landet.

I sammanhanget vill Svensk Scenkonst framhålla vikten av att public service-företagen även fortsättningsvis har ett starkt formulerat kulturuppdrag. Det är avgörande för den

kulturella infrastrukturen att kulturaktörernas konstnärliga verksamhet synliggörs samt återspeglas i nyhetsrapporteringen och i recenserande eller kommenterande inslag. Överföring av liveframföranden från scen till television och radio är också av stor vikt för att tillgängliggöra utbudet för en stor och bred publik. Public service bör ha ett särskilt ansvar för att kulturutbudet tillgängliggörs i och från hela landet.

Avsnitt 19.6 Nivån på medelsfördelning nästa tillståndsperiod

Svensk Scenkonst kan inte ställa sig bakom kommitténs förslag om medelstilldelning under tillståndsperioden. Med den föreslagna ekonomiska nivån finns en uppenbar risk för att företagen får svårigheter att utföra de uppdrag som kommittén föreslår. Det saknas också en analys av hur den föreslagna finansieringen kan komma att påverka public service kärnverksamhet, vilket är en allvarlig brist i betänkandet.

Svensk Scenkonst anser att public service bör ha en finansieringsmodell som ger full täckning för kostnadsökningar som ligger utanför företagets kontroll. Utökade beredskapsuppdrag samt nödvändiga investeringar i ny teknik och säkerhet bör finansieras i särskild ordning.

Svensk Scenkonsts kontaktperson i detta ärende är vd Mikael Brännvall, mikael.brannvall@svenskscenkonst.se, 070-420 27 77.

SVENSK SCENKONST

Birgitta Svendén
Ordförande

Mikael Brännvall
VD